

DZIENNIK WARSZAWSKI

Niedziela, 14 (26) Listopada

1865 r.

Nr. 264.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świątach uroczystych i niedzielach.— Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach.— Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne kop. 6, za 3-krotne kop. 8.— Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się.— Listy przyjmują się tylko frankowane.— We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Rok 2.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 8.— Półrocznie rs. 4.— Kwartalnie rs. 2.— Miesięcznie kop. 67.— Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się.— Numer pojedynczy kop. 5.— Za odnoszenie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5.— Na prowincji na stacjach Pocztowych w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20.— Półrocznie rs. 4 kop. 60.— Kwartalnie rs. 2 kop. 30.— Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się rsr. 1.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Komisja likwidacyjna. — Warsz. ober-policmajster. — Magistrat m. Warszawy.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegląd polityczny. — Sprostowanie. — Muzyka kościelna. — Węgiel kamienny. — Targi. — Warsz. towarzystwo dobr. — Ukaz do senatu. — Nagrody monarsze. — Rekrutowanie do floty. — Zwinięcie braclawskiej kom. śledczej. — Zmniejszenie kwaterunku w Kijowie. — Sady w osadach kozaków orenb. — Ustanie żeglugi. — Skutki amnestji w Galicji. — Hr. Goluchowski. — Dziennikarstwo w Galicji. — Anglja. Gabinet. — Kwestja reformy. — Środki ostrożności. — Powstanie na w. Jamajce. — Kwestja hiszp.-chil. — Austria. Kwestja konstytucji i pożyczki. — Francja. Depesze Clarendona. — Zniesienie prawa adresu. — Hiszpanja. Wojna z Chili. — Prusy. Fałszywe pogłoski. — Kwestja zmniejszenia armji; zmiana gabinetu. — Żądanie Austrii. — Procesa prasowe. — Wiochy. Mowa tronowa. — B. król neap. — Korespondencje ze Lwowa. — Kronika. — Fejleton (Teatra warszawskie).

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, dnia 13 (25) Listopada.

Komisja Likwidacyjna w Królestwie Polskiem podaje do powszechnej wiadomości, iż wynagrodzenia likwidacyjne: w ilości rs. 12,931 kop. 69, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Listopada r. b. Aleksandrowi Hilferdyng, właścicielowi dóbr donacyjnych Przytuły, położonych w Gubernji Augustowskiej, Powiecie Augustowskim, Gminach Kubra-Romany i Mściłchy, wysłane zostało do Kasy Powiatowej w Łomży, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 12,023 kop. 33, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Listopada r. b. Walerji Świeżawskiej, właścicielce dóbr Wereszyn, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Hrubieszowskim, Gminie Wisznów, wysłane zostało do Kasy Powiatowej w Lublinie, celem wypłaty komu należy.

Warszawski Ober-Policmajster. — Z liczby meldowanych w wydziale indagacyjnym wypadków kradzieży, jak powzięto przekonanie, $\frac{3}{4}$ spełniane bywają przez slugi i w ogóle klasę wyrobniczą. Nadto, dokładniej wiadomo, że wiele podobnego rodzaju wydarzeń, załatwia-

nych bywa na miejscu przez utrzymujących slugi, bez meldowania o tem policji, przez co bardzo mała zaledwie liczba występnych slug, ma w książkach swoich służbowych poczynione uwagi o złej kondycie ich świadczące. Często zdarza się także, że panowie przez źle zrozumianą, a całemu ogółowi szkodzącą pobłażliwość, przyczyniającą się jedynie do rozszerzenia takiej plagi jak zlodziejstwo domowe, nie tylko zasłaniają przed policją występne slugi, lecz wtędy nawet gdy ta wykryje ich wiarę, starają się uniewinnić przestępcę, byle tylko uniknąć stawienia go do prowadzonego śledztwa, co gorsza jeszcze, że tą pobłażliwością powodowani, wydają takim ludziom dobre świadectwa, narażając tym sposobem innych na przyjęcie do domu zlodzieja. Wykazując takie szkodliwe postępowanie pewnej części mieszkańców, uważam za potrzebne zwrócić uwagę ogółu na brzmienie art. 59 dzien- nika praw 1823 roku w którym powiedziano: „Pan obowiązany jest wydać słudze świadectwo rzetelne i sprawiedliwe, pod odpowiedzialnością sądową za szkody, jakieby w skutek niesłusznego wydanego świadectwa, wyniknąć mogły.” Uprzedzam zatem, że jeżeli w przyszłości podobne wytkniętym zdarzenia dojdą do mojej wiadomości, to zgodnie z wyzycytowanym postanowieniem, winni pociągnięci będą do prawnej odpowiedzialności. Dla wykorzenienia zaś domowego zlodziejstwa, użyję przeciw winnym służącym najbardziej stanowczych i najsurowszych środków policyjnych.

Magistrat Miasta Warszawy. — Zawiadamiając wszystkich właścicieli fabryk, oraz prowadzących warsztaty rzemieślnicze i rękodzielnicze w Warszawie, że składka na utrzymanie szkół rzemieślniczych od r. z. zaprowadzona, rozpisana została za rok 1865 na tych samych jak w r. z. zasadach; wzywa ich, aby zaraz za otrzymaniem awizacji, które im bezpłatnie za pośrednictwem służby przy Komisarzach Administracyjnych doręczone będą, z uiszczeniem takowej składki do Kasy Głównej Ekonomicznej Miasta Warszawy pośpieszyli.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa, dnia 13 (25) Listopada.

W Paryżu, w obec zbliżającego się otwarcia posiedzeń ciała prawodawczego, krążą pogłoski

o zmianach co do praw tej izby. Tak utrzymują, że odjęte jej będzie prawo uchwalania adresu, w zamian za co nadane ma być prawo interpelacji, i że ministrowie osobiście będą bronili swych budżetów i innych projektów przed reprezentantami kraju; nakoniec, że ministrowie będą odpowiedzialnymi. Najprawdopodobniejszą jest pierwsza pogłoska; druga zaś, której koniecznym następstwem byłaby odpowiedzialność ministrów, mniej jest prawdopodobną, ponieważ odpowiedzialność ta jest przeciwną podstawie systemu cesarskiego rządu. — Dzienniki paryzkie przywiązują wielką wagę do wystawy powszechnej, która ma się odbyć w Paryżu w 1867 r., a która zarazem stanowiąc nową erę pokoju, byłaby wstępem do powszechnego kongresu, bezskutecznie poprzednio proponowanego przez cesarza Napoleona. Z tego względu, koniecznym jest obcięcie napowrót przez księcia Napoleona prezydencji komitetu wystawy, aby członkami tego komitetu mogli być książęta krwi innych państw. Według ostatnich wiadomości, książę Napoleon ma się pojednać z cesarzem swym krewnym, lecz przybędzie do Compiègne dopiero po oddaleniu się ztamtąd gości wszystkich czterech serij.

Stosunki pomiędzy gabinetem francuzkim a angielskim, które z powodu braku trwałości ostatniego, po śmierci lorda Palmerstona, były nie pewne, zaczynają powracać do dawnej ścisłości, do czego bezwątpienia przyczynia się nie mało postawa rządu washingtonskiego. Hr. Clarendon, po objęciu wydziału spraw zagranicznych, przesłał do p. Drouyn de Lhuys depeszę wyrażającą najprzychylniejsze uczucia w ogóle dla rządu francuzkiego, a w szczególności dla p. Drouyn de Lhuys. Depesza ta podobno miała związek ze sprawą chilijską, która, jak się zdaje, wkrótce zostanie załatwiona. Gabinet madyrecki zrozumiał niepodobieństwo trzymania się

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Teatra Warszawskie.

d. 13 (25) listopada.

Wczoraj, na scenie Rozmaitości, przedstawiono poraz pierwszy, komedję przerobioną wierszem z francuzkiego oryginału, przez znanego zaszczytnie w piśmiennictwie tutejszem, p. K. Kaszewskiego. Dobrze rozważywszy, utwór ten, jako osnowa i dążność, należy ściśle do literatury francuzkiej, lecz jako obrobienie, raczej za oryginalną pracę uważanym być powinien. „Sztuka i Handel” samym już tytułem swoim wyraża całą treść swoją. Każdy się domyśli zapewne, że w jakichbądź ramach i akcji, autor chciał zamieścić dwa przeciwne sobie elementa społeczne: nie sztukę i handel, bo te dwie rzeczy łatwo i często godzą się z sobą, a nawet wspierają nawzajem, lecz idealizm z materializmem, marzenie z praktycznością, mannę niebieską z powszednim ziemskim chlebem! Dwaj przyjaciele, artyści, z których każdy ma nadzieję zostać z czasem, Mozartem, Porporą lub Palestriną, marzą na poddaszu o sławie; marzenia te prze-rywa matka i wuj jednego z nich, Klemensa Grzyckiego (Królikowski), mianowicie zaś wuj, kupiec korzenny (Ostrowski), który proponuje siostrzeńcowi ażeby po ukończeniu studjów naukowych, obrał sobie stan i to koniecznie kupiecki. Z początku Klemens odrzuca stanowczo radę wuja, lecz gdy szanowny epi-

sier, rozgniewany srodze, wyrzeka się go zupełnie i rozgniewany odchodzi — a matka pozostawszy, prosi Klemensa ażeby uległ woli wujaszka, tembardziej, że on ma śliczną i posaźną córeczkę Laurę (p. Lapińska), w której nasz przyszły Mozart się kocha i gdy dodaje nadto argument, iż później, po latach kilku, już zaślubiony i zamożny, będzie mógł wrócić do muzyki — Klemens cofa swoje postanowienie, zęgną się z przyjacielem, drugim Mozartem *in spe*, Leonem, opuszcza poddasze, na którym komponował ładne piosneczki dla ślicznej sąsiadki Rózi (p. Grabska) i ożeniwszy się z kuzynką Laurą siada za kantorem. Taka jest treść prologu — po którym idą trzy akta samej już komedji, gdzie spotykamy wprawdzie tychże samych bohaterów, Klemensa i Leona lecz zmienionych — pierwszego, w zamożnego kupca wdychającego tajemnie do swych artystycznych marzeń młodzieńczych, drugiego zaś w artystę już znanego, którego operę na scenie przedstawiają mają. Oprócz tych dwóch postaci wychodzą tam i inne, jako to: Laura żona Leona i dwie ich córeczki, Klaudyna (p. Kwiatkowska), Wiktorja (p. Gilska) oraz stary buchalter Daniel (p. Rychter). W małżeństwie złożo-żonem z niedoszłego Mozarta i córki kupca, panuje rozdwojenie: ona wyraża ideę, tak zwaną w Paryżu, *episierską* i prowadzi o własnych siłach prawie, interesu handlu, on zaś przeklinając co chwila musztardę, pieprz, czekoladę, cukier i wszystkie kolonialne towary, które zapewne jednak zjada co dzień ze smakiem, marzy ciągle o wypoczynku i powrocie na łono sztuki.

W jednej z córek ich, Klaudynie, kocha się dawny towarzysz poddasza, papy Klemensa, Leon, który dziwnym trafem nic niezestarzał się prawie, jakkolwiek lat około dwudziestu oddziela go od prologu komedji, i co dziwniejsza, pozyskuje tkliwą wzajemność u piętnastoletniego dziewczątka — druga, chce iść za mąż podług wyboru matki, w którą ślepo wierzy. Po różnych intrygach, nieporozumieniach, poświęceniach i łzach — wszystko zakończy się jak najpomyślniej: Leon zaślubia Klaudynę, Klemens przekonawszy się że mu palce zeszytywały i biegać po klawiaturze nie zdołają, wyrzeka się marzeń artystycznych; opera Leona powodzi się świetnie, stary buchalter występuje jak powszechny dobroczyńca, bohater, a nawet i pani Laura z „Heroda baby” przedzierzga się w czułą i posłuszną żonę. Taką jest, mniej więcej, osnowa nowej komedji, którą tu dla objaśnienia dalszych uwag naszych przytoczyliśmy.

Ścisły rozbiór „Sztuki i Handlu”, nastreczyłby sprawozdawcy szerokie do rozprawy pole. Prawdę mówiąc, sama tendencja sztuki, czysto miejscowa, nie da się bynajmniej zastosować do naszego społeczeństwa, w którym stan kupiecki nie zasługuje wcale na ostrą przeciw niemu tam wymierzoną krytykę, albowiem składa się przeważnie z ludzi ukształconych, którzy obok interesów handlowych, miłują często literaturę i sztuki piękne, wspierając je nawet czynnym udziałem. Zapewne, znajduje się i pomiędzy nimi jakaś część ludzi prostych, bezmyślnych i zmateralizowanych całkiem, lecz takaż sama część mieści

